

LEEVI²

2022

Rakkaalleni

Kuvaajapataljoonan parhaat

Keskustelujen kevät

”Nyt taitaa mennä liian diipiksi”

LEEVI on Madetojan musiikkilukion opiskelijoiden äidinkielen ja kirjallisuuden syventävällä *Toimitustyö*-kurssilla (ÄI17/wÄI14) toimittama lehti. Lehteä alettiin julkaista vuonna 1982.

Päätoimittaja Siiri Huhta

Toimittajat

Veera Heinonen

Ellen Koskelo

Minea Niskala

Lauri Paananen

Oskari Pajunpää

Elli Palo

Ilona Saari

Roope Rautio

Lari Tolonen

Oula Tulkki

Reetta Uusimaa

Enna Vallirinne

Kansi Veera Heinonen

Ohjaava opettaja Kai Hissa

Sähköinen lehti <https://www.ouka.fi/oulu/madetojan-musiikkilukio/leevi-lehti>

PL 45

Leevi Madetojan katu 1

90015 OULUN KAUPUNKI

puh. 050-3672236

SISÄLLYS

PÄÄKIRJOITUS Keskustelujen kevät

Siiri Huhta

RUNOJA

Ellen Koskela

HAASTATTELU Uusi laulunopettaja Annette Sinclair

Oskari Pajunpää

NOVELLI Rakkaalleni

<3

HAASTATTELU Mikael Multasuo

Ilona Saari

KUVAREPORTAASI Kuvaajapataljoonan parhaat

Lari Tolonen, Tatu Auvinen, Oula Tulkki

HAASTATTELU MABD galleria

Veera Heinonen

ARTIKKELI Big Band Boost

Enna Vallirinne

YLIOPPILAAT

VALIOTEKSTEJÄ

Keskustelujen kevät

Siiri Huhta

Viime keväänä kuljin kohti epämukavuutta ja juoksin kylmästä huolimatta juuri jäiden alta paljastuneeseen toukokuuseen mereen. Vaikka raajojani vihloi, ja olisin tahtonut vedestä välittömästi takaisin rannalle lämpimään, maltoin mieleni ja jäin aaltoihin odottamaan. Ajan kanssa nilkkojen kolotus häiveni ja minulle tuli lämmin. Kylmäaltistuminen sai minut tajuamaan sinnikkyuden merkityksen; jos olisin noussut vedestä heti, kun tuntui hiukan ikävältä, en olisi saanut yhtä merkityksellistä kokemusta. Tällöin mielipiteeni kylmäaltistuksesta olisi varmaankin täysin päinvastainen nykyisiin näkemyksiini verrattuna. Suhtautumisessamme kylmään veteen ja vaikeisiin keskusteluihin on yllättävän paljon samaa.

Moni tunnistaakin varmasti ilmiön, jossa pohdiskeleva keskustelunaloitus tyrmätään liian syvällisenä. ”Nyt taitaa mennä liian diipiksi” -varoituksen ymmärrän toki uintikontekstissa, mutta keskusteluyhteydessä en näe samanlaista syvällisyyden aiheuttamaa hukkumisvaaraa. Ymmärrän toki, että tämän syvällisyyden välttelyn taustalla piilee pyrkimyksemme vältellä konflikteja, mikä on tavallaan myös hyödyllinen ja energiaa säästävä mekanismi: ihminen uupuisi äkkiä, jos jokaisen kohtaamisen lomassa täytyisi alkaa veistellä argumentteja perustulon puolesta. Lyhyellä aikavälillä konformisuus suojaakin meitä vaikeilta tunteilta ja näin voi kohentaa mielialaamme hetkellisesti. Keskustelujen vältteleminen ei kuitenkaan ole kestävää, sillä pidemmällä aikajänteellä se johtaa vääjäämättä polarisaatioon. On siis päivänselvää, että vaikka kuinka välttelisimme, keskustelua tarvitaan enemmän.

Ratkaisu vastakkainasettelun vähentämiseen löytyykin keskustelujen välttelyn sijaan keskustelutaitoisuuden parantamisesta. Yksilötasolla keskustelutaitoisuus vaatii sitä, että kykenemme muun muassa tarkastelemaan omaa argumentaatio- ja kuuntelutaitoisuuttamme. Mielestäni yksi tärkeimmistä keskustelutaitoisuuden osoituksista onkin pyrkimys ymmärtää toista keskustelijaa ja altistaa itsensä tämän näkemyksille. Jos pyrkimys ymmärrykseen puuttuu eivätkä keskustelijat halua altistua keskustelukumppaneidensa kenties vastenmielisille tai moraalittomille näkemyksille, he voivat jankata tunteita omia asioitaan ja näkökantojaan koskaan todella keskustelematta keskenään. Tällöin kaikki oppiminen ja oivaltaminen estyy ja keskustelu muuttuu mekaaniseksi väittelyksi, jossa pahimmassa tapauksessa väitellään vielä aivan eri asioista.

Keskustelukulttuurissamme on keskustelujen onnistumismahdollisuuksia rajoittavia piirteitä. Näistä aikarajoite on mielestäni yksiä keskeisimpiä keskustelujen kompastuskiviä. Kun keskusteluille ei osata varata tarpeeksi aikaa, kiireinen tunnelma lisää jo ehkä valmiiksi tunteita herättävän aiheen herkkyyttä. Kiire lisää myös mahdollisuutta sille, etteivät keskustelijat välttämättä ehdi sanoa kaikkea halua- maansa, jolloin tarkkaavaisuus herpaantuu itse keskusteltavasta aiheesta. Aikarajoitteen lisäksi myös keskustelukulttuuri, jossa puutteellisen tietämyksen myöntäminen luetaan heikkoudeksi tai väärässä oleminen häviöksi, on usein syynä keskustelujen epäonnistumiseen. Koska keskustelukulttuurissamme on hyvien piirteidensä lisäksi myös useita muita ymmärrystä ja oppimista rajoittavia tekijöitä, pa- remmat keskustelut saattavat edellyttää yksilön keskustelutaitoisuuden lisäksi myös yleistä keskuste- lukulttuurin muutosta tai metakeskustelun käyntiä ennen varsinaisen keskustelun aloittamista.

Vaikka hyvien keskustelujen eteen on tehtävä sekä päämäärätietoista ajattelutyötä että horjutettava näkemystämme keskusteluista konfliktinkylväjinä, on se kuitenkin vaivan arvoista. Kun toisen ihmisen ajatuksille altistuu sinnikkäästi alun kankeudesta huolimatta, voi lopussa odottaa merkityksellinen palkinto: sopu ja ymmärrys. Siis keskustelkaamme ihanista, raivostuttavista, pelottavista, naurattavis- ta, poliittisista ja ennen kaikkea liian syvällisistä aiheista niin, että lopulta ymmärrämme itseämme se- kä, keskustelukumppaneitamme paremmin!

RUNOJA

Ellen Koskela

Valo

Elämä on kuuta ja aurinkoa, toisinaan vain pikku tähtiä.
Valo on aina jossain, mutta joskus se on kauempana,
vaikeampi löytää.
Mutta siellä se on, aina.

Maailman siivillä

Kyllä maailma kantaa sua siivillään
silloin kun omat eivät auta lentämään

Kyllä maailma auttaa sua lentämään
silloin kun valon sijasta on pimeää

Kunhan et vain putoaisi uudestaan
pyydän, et saa itseäsi kadottaa

Autan kyllä siipiäsi kantamaan
niin kauan että itse lennät maailmaan

Sydämeni kaksi laulua

Sydämeni haluaisi laulaa.

Vapauttaa sulosointuja, uudenlaista melodiaa.

Mutta se on hiljaa ja rytmitön.

Ei hallitse nuottejaan. Improvisoi.

Sydämeni bändistä puuttuu basisti, orkesterista kapellimestari.

On vain äänetön laulu.

Sydämeni laulaa kuin lintu.

Se sovittaa äänet yhteen, säveltää uutta.

Soittaa prima vistana,

tauotta ja sopusoinnussa, harmoniassa.

Välittelee mollia, kulkee matalalta korkealle.

On vain sointuva laulu.

Kevät

Horroksesta heränneitä
Vihreyttä ja valonsäteitä
Hymyile, nyt on kevät.

Uusi laulunopettaja Annette Sinclair

Kuvat ja teksti: Oskari Pajunpää

Syksyn alussa usea madislainen odotti mielenkiinnon ja hämmennyksen sekaisin tuntein, kun pidetyn poplaulun opettajan **Mari-Anneli Sarkkisen** ilmoitettiin vaihtavan työpaikkaa. Epätietoisuus painoi mieltä usealla Sarkkisen entisellä oppilaalla: minkälaista opetusta uudelta opettajalta tullaankaan saamaan? Onneksi odotus ei kestänyt pitkään, ja opiskelijat pääsivät tutustumaan uuteen poplaluopettajaan **Annette Sinclairiin**, eikä uusi opettaja tuottanut pettymystä. Päätimme haastatella Sinclairia nyt, kun hän on ehtinyt kotiutua Madikselle.

Sinclairin musiikkiura alkoi tyypillisesti jo nuorena, mutta muuten tarina ei olekaan kovin tavanomainen.

- Aloitin musiikin harrastamisen seitsemänvuotiaana sähköurutunneilla. Mun motivaatio ei ollut kauhean luontevaa, sillä isosiskoni harrasti sähköurkujen soittoa ja sai siitä valtavasti huomiota. Kaikki kotivideot pyörivät sen ympärillä, että hän soitti sähköurkuja ja minä pyörin ympärillä linssiludena yrittämässä saada huomiota. Luulen, että lähdin vähän huomion kateudesta soittotunneille, tuumaa

lair.

Onneksi musiikin jalo idea vei kuitenkin Sinclairin mennessään ja hän jatkoi soittotunteja kyseenalaisista lähtökohdistaan huolimatta. Käytyään lukion Sinclair huomasi olevansa musiikissa parempi kuin missään muussa ja päätti palata lukion ajan kestäneen tauon jälkeen takaisin harjoittelun pariin. Harjoittelu tuotti tulosta ja vuonna 2005 Sinclair pääsi opiskelemaan Oulun Konservatorion ammattilinjalle. Opiskelujen jälkeen lupaavan uran rakentanutta Sinclairia pyydettiin hakemaan Sarkkisen jäljiltä vapautuneeseen virkaan ja remontoitu luokka C013 sai uuden asukin.

Valkotaulusta on hyötyä myös laulunopettajalle.

Luokan ovien takana arki on hyvinkin monipuolista.

- Esimerkiksi tänään tehtiin yhden oppilaan kanssa tekniikkaharjoituksia, jossa oppilas makasi rahin päällä ja kokeili, miten painovoima estää häntä jännittämästä lihaksiaan ja auttaa laulamaan rennommin. Toisen oppilaan kanssa taas läpikäytiin hyvin yksityiskohtaisesti erään bändin tuotantoja ja albumeja, miten ne eroaa toisistaan ja miten niiden laulusoundit toimii, muistelee Sinclair haastattelupäivän laulutunteja.

Tylsää Sinclairilla ei pääse tulemaan. Jokainen opiskelija tuo tullessaan uudenlaisia haasteita ja oppimisen aiheita.

- Se on mun mielestä se hauska osa tätä hommaa, että koskaan ei tiedä, mitä päivän aikana tulee tapahtumaan. Homma on hyvin rikasta, monipuolista, hämmästyttävää ja kummastuttavaa eikä ikinä tiedä mitä täällä tulee tapahtumaan, naurahtaa Sinclair.

Kuluneen vuoden aikana Sinclair on ehtinyt tutustua Madiksen laajaan musiikkitapahtumien kirjoon. Hypähtäessään mukaan opettajakaartiin hän toi tapahtumiin ripauksia omia näkemyksiään

- Esimerkiksi joululauluilta vähän muutti muotoaan, eli ne innostu [opettajanhuoneessa] siitä, että se oli enemmänkin joulujuhla.

Sinclair on myös tutkinut mahdollisuuksia kasvattaa tapahtumien kirjoa entisestään:

- Jossain vaiheessa pyörittelin ajatusta "Last chance Saloon":ista: Mun mielestä ois kivaa, että keväällä ois vähän samantapainen tapahtuma kuin joululauluilta, johon sais ilmottautua vapaasti ja esittää ihan mitä vaan, kaavailee Sinclair.

Tapahtumakalenteri on kuitenkin nykyisellään jo niin tuhti, ettei Sinclair haluaisi lähteä lisäämään opiskelijoiden kiireitä kevään viimeisillä viikoilla.

- Siihen verrattuna, mitä mun Madiksen käyneellä avomiehellä oli aikoinaan tapahtumia, niin niitä on nykyään kymmenkertainen määrä, Sinclair toteaa.

Jotta tapahtumissa riittäisi esiintyjä, toivookin Sinclair kaikkien opiskelijoiden valitsevan laulutunteja jossain vaiheessa lukiouraansa.

- Muissa maissa on ilmiselvempää, että kaikki laulavat ja käyttävät sitä "ensimmäistä instrumenttiaan" jonka kanssa ovat syntyneet. Eli lähtökohtaisesti oon sitä mieltä, että laulutunnit kuuluu ihan kaikille, koska kaikki me lauletaan tavalla tai toisella, summaa Sinclair.

Annette Sinclairin vinkit kaikille laulajille:

1. Kuunnelkaa tosi paljon erilaista musaa sekä varastakaa kaikki hyvät ideat mitkä kuulette ja ottakaa ne osaksi omaa soundia.
2. Älkää kuitenkaan yrittäkö kopioida ketään muuta, vaan vahvistakaa sitä omaa, yksilöllistä ja ihanan makeeta soundia. Saa rakastaa omaa soundiaan ja löytää siitä parhaat puolet!

Rakkaalleni

Teksti: <3

Kevät. Auringon, ilon ja rakkauden aikaa. Minulle kevät on kaikkea niitä ja paljon muuta. Haluan viettää sen sinun vierelläsi, minun rakkaani, ainoani. Mutta en voi. Sinä et ole täällä enää. Voi kuinka paljon toivonkin sitä. Kuinka keväisin saatoimme maata tuntikausia vasta kuivuneella nurmella kuunnellen lintujen laulua ilta-auringon paistaessa kauniisti puiden lomista, kun muuten oli aivan hiljaista. Kuinka seisoit vieressä ensimmäisen ajotuntini alkaessa ja huusit nimeni perään hölmöjä asioita. Minua hävetti, sinua ei. Ja kuinka ajotuntini päätyttyä olit vastassa sydämenmuotoisen ilmapallon ja suklaarasian kera. Muistan erään kevään, sen tietyn hetken, kun soitit kotipuhelimeeni keskellä yötä. Sanoit minulle; "Pakkaa laukkusi, lähdetään." Minä pakkasin. Ajoit pihaani vanhalla Volvollasi huudattaen sitä nuoruutemme parhaita musiikkia. Tiesit, että pidän siitä. Juoksin autoosi laittaakseni musiikkia pienemmälle, mutta sinä ehdit ottaa minut lämpimään syleilyysi, siihen hellään suudelmaan. Ajoimme kauas. Käskit minun nukkua, jotta matka kuluisi nopeammin, mutta en nukkunut. Sinun kanssasi aika kului kuin siivillä. Kun saavuimme perille ränsistyneen talon pihaan kauniille niitylle, sinä kerroit minulle; "Täällä minä haluan vanheta kanssasi. Haluan perustaa perheen kanssasi ja vielä vanhoina ja rypyisinäkin voimme tukeutua toisiimme ja yhteiseen rakkauteen välillämme." Osasit olla niin suloinen.

Se kevät ole elämäni parasta aikaa. Se nuori lempi välillämme joka kukoisti kauniimmin kuin koskaan ennen. Lupasin sinulle silloin sen. Päätymättömän rakkauden. Ja yhtäkkiä kaikki tuntui mahdolliselta. Nyt, vielä monen kymmenen vuoden jälkeen lupaan yhä uudelleen nauttia elämästäni täysin sie mauksin. Nauttia niistä keväisistä illoista nurmikolla katsellen auringonlaskua. Ikuisen rakkauden symbolina sormessani kimaltaa kaunis, kultainen sormus. Iltaisin toivotan sinulle hyvää yötä ja suutelen kuvaasi. Tiedän, että näet sen. Katsalet minua jostain sieltä pilvien paremmalta puolelta. Lupaan elää puolestasi kauniin elämän, yhteisessä kauniissa kodissamme, niin kuin sinäkin halusit.

Kevät. En kannan sinulle kaunaa, vaikka veit mukanasini ainoani. Annoit meille paljon aurinkoisia päiviä, iloja, riemuja ja rakkautta. Toivon, että tulet antamaan niitä viimeisiin päiviini asti.

Mikael Multasuo

Ilona Saari

Pääsimme haastattelemaan koulumme uutta ruotsin opettajaa, **Mikael Multasuota**. Nyt pääsemme hieman tutustumaan tähän koulumme uusimpaan opettajaan, joka on sijaistamassa Elisa Lehtolaa.

Mikael kertoo päätyneensä opettajaksi esiintymisen kiinnostuksen kautta. Hän haki OSYK:iin opiskelamaan draamaa, mutta kiinnostus kieliä kohtaan vei mennessään. Sitä hän sitten päätyikin tekemään. Hän on yrityksensä Language Services kautta opettanut sijaisena ja yksityisopettajana jo vuodesta 2017 alkaen. Yrityksensä kautta hän on myös tehnyt kääntäjän ja oikolukijan töitä ja mainitsee-kin, että tekisikin töitä sillä alalla, jos ei olisi opettaja.

Hän on valmistunut Oulun yliopistosta vuoden 2020 lopulla. Ennen Madetojalle tuloaan hän on opettanut Rovaniemellä Ounasvaaran lukiossa ja viime syksynä myös aloittanut opetustyön OSYK:illä ja Lyseolla. Madetojalle hän kertoo päätyneensä ollessaan osa-aikaisena opettajana Lyseolla. "Kolmen päivän sijaisuus muuttuikin lopulta loppukevääksi talviloman tienoilla", hän kertoo.

Juuri ruotsin kielen opettajaksi hän päätyi monen mutkan kautta. "Sattumalta on ehkä liian radikaali ilmaus, sillä jo lukiossa pidin ruotsista, mutta koin sen aika ajoin vaikeana ja motivaatio ei ollut aina parhain, sillä esimerkiksi espanjan kielen opiskelu tuntui silloin mielenkiintoisammalta", hän kertoo. Abikevään aikana hänen suunnitelmansa selvenivät, ja hän tiesi haluavansa ainakin englannin opettajaksi, ja englantia hän opettaakin tällä hetkellä OSYK:issä. "Ruotsi tuntui siihen sopivalta kaverilta kylkeen, ja lopulta tulikin päädyttyä pohjoismaisen filologian opettajalinjan pääaineopiskelijaksi", Mikael jatkaa. Hän kertoo saavansa olla opettajana jatkuvassa vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa. "On hienoa saada opettaa muita, mutta opena oppii myös koko ajan uutta opiskelijoilta, mikä on työn parhaita puolia", hän kertoo.

Musiikkilukiolaisina me oppilaat olemme hieman erikoisia tapauksia. Onneksi se ei ole Mikaelia haitannut, sillä hän kertookin jo tottuneensa oppilaiden päällekkäisyyksien kanssa häsläämiseen ja käytäviltä kantautuvan musiikin kuuntelemiseen. Hän on viihtynyt Madetojalla erittäin hyvin, ja me opiskelijat ja meidän opettajamme olemme onnistuneesti saaneet hänet tuntemaan itsensä tervetulleeksi. Tämä on ihana kuulla niin meidän opiskelijoiden kuin myös varmasti opettajienkin puolesta.

Mikael kertoo jatkavansa ainakin tämän lukuvuoden loppuun asti Madetojalla mutta ei osaa sen tarkemmin vastata tulevaisuuden puolesta. Hän toivottaa tsempeit meille opiskelijoille päättöviikkoon ja oikein rentouttavaa kesälomaa. Hän myös kehottaa meitä käyttämään kieliä vapaa-ajalla esimerkiksi musiikkia kuunnellen ja elokuvia katsellen. Lopuksi hän toivottaa vielä rentouttavaa kesälomaa myös opettajille, sillä he ovat sen todellakin ansainneet.

Ihanaa kesälomaa vielä myös Mikaelille, ja muista sinäkin pitää ihana kesäloma. Toivottavasti me madetojalaiset näemme sinua vielä mahdollisimman pitkään!

Kuvaajapataljoonan parhaat

Teksti: Lari Tolonen. Kuvat: Tatu Auvinen, Lari Tolonen, Oula Tulkki

Olet mahdollisesti huomannut koulun tapahtumien aikana varjoissa liikkuvia hahmoja käsissään outoja vanhahtavilta vaikuttavia kapistuksia. Nämä hahmot ovat koulussamme opiskelevia klonkkuja, jotka pitävät asioiden dokumentointia kameroiden välitse tärkeänä. Tässä kuvareportaasissa on esillä muutamia näiden "kuvaklonkkujen" ikuistamia hetkiä.

Tänä keväänä lauluklubi tuotti teenkatkuisen brittiteemaisen voimakkaan esityksen täynnä brittirokin klassikoita.

Vanhojen päivä oli tänäkin vuonna viivästetty, mutta onneksi wanhat pääsivät tanssimaan orkesterin tahtiin omaistensa seuratessa paikalla videolähetysten sijaan.

Kevään keikat saivat uljaan lopetuksen viisi tuntia kestäneen MadRockin kautta.

Galleria MABD

Veera Heinonen

Oulun keskustassa Lyseon lukion ja Madetojan puiston välissä osoitteessa Torikatu 4 on taidegalleria MABD. Galleria MABD on ilmainen kaikille kävijöille ja auki keskiviikosta perjantaihin klo 13–18 ja lauantaista sunnuntaihin klo 12–16. Galleriassa esillä olevat maalaukset vaihtuvat aina kolmen viikon välein. Kun kävin haastattelemassa gallerian galleristia ja omistajaa **Hanna Mannista**, kysyin häneltä, mistä galleria saa tuottoensa. ”Näyttelyt todellakin ovat ilmaisia kävijöille, mutta taiteilija maksaa minulle aina näyttelyvuokraa, ja kaikista teoksista mitä myydään taiteilija saa oman osuutensa ja minä otan oman välipalkkion joka on 30 prosenttia. Me olemme yksityinen galleria. Oulussa on myös julkisen puolen gallerioita, jotka pystyvät hakemaan avustuksia, mutta me emme pysty hakemaan avustuksia, joten meidän pitää saada rahoitus teosten myynnistä esimerkiksi.”

Kuka näitä näyttelyitä sitten järjestää? ”Minä olen tämän gallerian galleristi Hanna Manninen ja minä valitsen meille aina nämä näyttelyt. Meille voi joko hakea näyttelyhaun kautta, tai jos minä satun esimerkiksi nyt niin kuin tämän Maria Pitkon kohdalla satuin näkemään hänen töitään toisaalla ja pyysin häntä tänne meille pitämään näyttelyä.”

Kun kävin galleriassa, heillä oli esillä **Marjo Pitkon** teoksia. Näyttelyn nimi oli Veden syvyys. Marjo Pitkon taideteokset käsittelevät aina vettä. Esillä olevia teoksia olivat muun muassa *Waterflow*, *Puro*, *joka pulppuaa*, *Veden kartta*, *Käpy*, *Sukellus veden sydämeen* ja *Keveyden muisto*. Kaikki esillä olevat maalaukset olivat myynnissä. ”Kaikki meidän näyttelyt ovat myyntinäyttelyitä. Gallerian vieraat voivat itse pyytää ja ehdottaa taiteilijoita ja me välillä kuulostelemme että minkälaisesta taiteesta meidän kävijät tykkäävät.”

Onko näillä näyttelyillä mitään erityistä syytä? ”No siksi että halutaan esittää oululaisille kotimaista ja kansainvälistä nykytaidetta. Itse olen ryhtynyt galleristiksi vuonna 2018, ja kuvataide on aina ollut lähellä sydäntäni. Siksi nyt on ihana, kun voi tehdä sitä osana omaa työtä ja tuoda oululaisille näytille erilaista taidetta.”

Onko näyttelyillä erityistä kohderyhmää? ”No ei oikeastaan. Minä yritän monipuolisesti tuoda nykytaidetta esille. Meillä on ollut taidegrafiikkaa, maalauksia ja veistoksia sekä valokuvia. Galleriassa ainakin minä toivon että monen ikäistä ja monenlaista kävijää kävisi.

Galleria MABD on viehättävä pieni galleria, jossa esitellään monipuolisesti nykytaidetta niin Suomesta kuin muualtakin. Sisäänpääsy on ilmainen, ja suosittelen kaikkien lukijoiden vierailevan galleriassa.

OYJO Ed Partykan johtamana leirin päätöskonsertissa.

Big Band Boost

Teksti ja Kuva: Enna Vallirinne

Madetojan musiikkilukion ja Oulun konservatorion yhteinen big band Oulu Youth Jazz Orchestra kävi Espoossa Big Band Boostissa 22.–24.4. Siellä OYJO:a sekä Ebeli Big Bandiä, Junior All Star Big Bandiä ja Pirkanmaan PMO Big Bandiä kouluttivat **Rasmus Soini**, **Ed Partyka** sekä Espoo Big Band. Loppupuhjepennuksena viikonlopulle oli kaikkien neljän big bandin yhteiskonsertti.

Viikonlopun aikana ehdittiin käydä katsomassa kaksi konserttia sekä soittaa Big Band Boostin loppukonsertissa. Konsertit olivat UMO Helsinki Jazz Orchestra Ed Partykan johtamana sekä Espoo Big Band, jonka kanssa esiintyi **Robinson Khoury**. Molemmat esitykset olivat upeita, ja niitä kuunnellessa leuka suorastaan lokahti auki.

Leiri pidettiin Espoossa, jonne **Jaakko Jauhiainen** lähti OYJO:n mukaan. Kuljetukset järjestettiin bussilla, jolla lähdettiin aikaisin perjantaiamuna ja saavuttiin takaisin Ouluun myöhään sunnuntaina. Big Band Boost on järjestetty jo pari kertaa aikaisemminkin, mutta tänä vuonna leiri oli ensimmäistä kertaa osa April Jazz festivaalia, jonka esityksiä oli 14.–30.4. eri puolilla Espoota.

Madetojan musiikkilukion kevään 2022 ylioppilaat

Ahola Elmiina, Ekfors Ella, Eskelinen Pihla, Heikkala Aino, Heikkilä Heidi, Heikkilä Lotta, Heikkinen Saara, Heinikoski Fiia, Hietala Siiri, Holmi Laura, Horsma Sonja, Häikiö Vili, Ilvesluoto Riina, Imponen Oskari, Isokääntä Lauri, Jääskeläinen Inka, Kajava Anni, Kampman Katariina, Kankainen Petra, Kilponen Vilma, Kinnunen Alli, Kiviahde Sonja, Kiviniemi Jenni, Konttila Emmi, Korhonen Sanni, Krank Ilona, Kukka Viivi, Kvist Sara-Sofia, Lahtinen Ilona, Laitinen Silja, Leinonen Aino, Liinamaa Helmi, Lohi Rebekka, Lohva Jenni, Martín Andrea, Meissner Hanna, Mikkola Aarni, Moilanen Akseli, Mällinen Vilho, Nissilä Eerika, Nousiainen Roosa, Nurkkala Aino, Nykänen Noora, Ohtamaa Juhana Paakinaho Matilda, Paaso Laura, Paimen Niklas, Pajunpää Oskari, Pakanen Pihla, Peltokorpi Milja, Perätalo Teemu, Poutiainen Neea-Greta, Rantakeisu Leo, Rautio Roope, Rieppo Filippa, Riikonen Miro, Räihä Netta, Saarenkunnas Heta, Saarnio Venla, Savolainen Johanna, Seppälä Jere, Seppänen Iida, Seppänen Inga, Seppänen Roope, Skytte Linnea, Soinilehto Kalle, Sorvari Sohvi, Sulkala Neea, Säkkinen Ella, Säskilähti Laureline, Takkinen Eerika, Teeri Enni, Terho Aapo, Tuovinen Hugo, Vaara Eemeli, Vanhala Annabella, Vehmas Venla, Viljamaa Ellen, Ylitalo Reeta, Ylönen Viivi

Leevin toimitus onnittelee!

Tämän kevään ylioppilaskirjoituksissa äidinkielen ja kirjallisuuden kirjoitustaidon tehtävien aiheet olivat kielestä. Teemu Perätalo kirjoittaa kielitaidon merkityksestä, Lotta Heikkilä kielten tulevaisuudesta, Aarni Mikkola monikielisyydestä ja Lilja Oikarinen äidinkielistä ja muista kielistä.

Laaja kielitaito – osaamista, mielenkiintoa ja ymmärrystä

Kun kerroin ala-asteikäisenä vanhemmilleni haluavani opiskella espanjaa, kuulin heidän suustaan vastauksen: "Ei kannata, monet katoavat A2-kielen aloittamista ja unohtavat sen heti peruskoulusta lähtiessään." Onneksi en tuolloin kuunnellut vanhempiani vaan päätin kaikesta huolimatta aloittaa uuden kielen opiskelun. Se on ollut yksi elämäni järkevimmistä päätöksistä.

Kielitaito on erityisesti globaalissa nyky-yhteiskunnassa eräs ihmisen tärkeimmistä taidoista: se mahdollistaa kommunikaation eri puolilla maailmaa asuvien ihmisten kanssa, avartaa ihmisen maailmankuvaa sekä lisää myötätuntoa ja ymmärrystä muita kulttuureja kohtaan. Kielitaidon merkitys aliarvioidaan kuitenkin suomalaisessa yhteiskunnassa pahasti. Esimerkiksi yliopistojen todistusvalinnassa otetaan usein huomioon vain yksi vieras kieli, mikä ei motivoi yliopistoon tähtääviä nuoria opiskelemaan kieliä monipuolisesti. Monet aikuiset, kuten omat vanhempani, näkevät myös esimerkiksi A2-kielen opiskelun vaikeana ja turhana, mikä ei taatusti kannusta nuoria opiskelemaan muita kieliä.

Monipuolisesta kielitaidosta ja kielten opiskelusta on hyötyä sekä yksilön että yhteiskunnan näkökulmasta. Yksilön kannalta merkittävin hyöty on laajan kielitaidon avaamat kommunikaatiomahdollisuudet eri ihmisten ja kulttuurien kanssa. Suomesta, Thaimaasta ja Argentiinasta kotoisin olevat ihmiset näkevät maailman todennäköisesti hyvin erilaisena, sillä he ovat kasvaneet hyvin erilaisessa kulttuuriympäristössä. Jos nämä ihmiset kuitenkin löytävät yhteisen keskustelukielen, voivat he kaikki saada uusia näkökulmia ajatteluunsa ja oppia paljon uutta. Laaja kielitaito mahdollistaa tällaiset keskustelutilanteet eri kulttuurien välillä ja avartaa näin ihmisen maailmankuvaa.

Keskustelu eri kulttuureista lähtöisin olevien ihmisten kanssa lisää ymmärrystä ja myötätuntoa muita kulttuureja kohtaan, joten kielitaidon merkitys korostuu myös taistelussa rasismia vastaan. Usein rasismi johtuu tietämättömyydestä ja siitä, ettei ymmärrä muita kulttuureja. Monipuolinen kielten osaaminen avaa mahdollisuuden hankkia eri kulttuureista monipuolista ja autenttista tietoa. Espanjan kielellä on suomea huomattavasti helpompi

löytää tietoa espanjankielisten maiden kulttuureista ja lomamatkalla kiinaksi käyty lyhyt keskustelu kiinalaisen vanhuksen kanssa voi auttaa ymmärtämään Kiinan kulttuuria paljon enemmän kuin suomalaisen opettajan tunnin kestävä oppitunti. Kielten opiskelu ei ainoastaan mahdollista tiedon hakemista vaan usein se myös herättää kiinnostuksen eri kulttuureja kohtaan. Uskoisin siis, että kielten monipuolinen opiskelu voi vähentää merkittävästi yhteiskunnassamme esiintyvää rasismia.

Laajasta kielitaidosta on hyötyä myös monissa sellaisissa asioissa, joita harva ihminen tulee ajatelleeksi aloittaessaan kielen opiskelun. Tästä aiheesta puhutaan Jyväskylän yliopiston kielten laitoksen emeritaprofessori Maisa Martinin monikielisyttä käsittelevässä artikkelissa Monikielisyys murroksessa. Artikkelin on julkaistu Kieliverkoston verkkolehdestä 12.10.2016. Artikkelissa kerrotaan monipuolisen kielitaidon ja kielten käyttämisen hyödyistä: "Kielten kanssa työskentely vaatii henkistä joustavuutta, kuuntelu-, päättely- ja vuorovaikutustaitoja, myönteistä asennetta ja epätäydellisyyden sietokykyä." Martinin mukaan nämä taidot ovat hyvin tärkeitä nykyajan monikielisessä maailmassa, mistä olen hänen kanssaan täysin samaa mieltä. Kaikista näistä artikkelissa mainituista taidoista on hyötyä paitsi kielten opiskelussa ja käytössä myös muussa opiskelussa sekä elämässä yleisesti. Esimerkiksi epätäydellisyyden sietäminen ja henkinen joustavuus ovat hektisessä nyky-yhteiskunnassa taitoja, jotka jokaisen ihmisen tulisi omaksua jo nuorena jaksamisensa tueksi. Koen olevani etuoikeutettu, että olen saanut harjoitella näitä arvokkaita taitoja usean eri kielen oppitunneilla.

Siitä huolimatta, että kielitaito on eräs nyky-yhteiskunnan keskeisimmistä taidoista ja kielten opiskelusta on runsaasti hyötyjä, kielitaito ja kielten opetus on Suomessa alkanut rappeutua. Tätä käsitellään Maija-Leena Nissilän ja Tiina Tikkasen artikkelissa "Kielenopetus kuihtuu – mikä neuvoksi?", joka on julkaistu 28.1.2021 Opettaja-lehden verkkosivuilla. Artikkelissa haastatellun Suomen kieltenopettajien liiton puheenjohtaja Outi Vilkkunan mukaan suomalaiset ajattelevat usein virheellisesti, että muita kieliä ei tarvitse osata, sillä englannin kielen taito riittää. Artikkelissa kerrotaan, että laajasta tarjonnasta huolimatta vain viisi prosenttia ekaluokkalaisista alkaa opiskella A1-kielenä muuta kuin englantia. Tämä on mielestäni huolestuttavaa, sillä se voi tulevaisuudessa johtaa suomalaisten kielitaidon yksipuolistumiseen, mikä voi esimerkiksi heikentää suomalaisten ymmärrystä muita kulttuureja kohtaan ja hankaloittaa suomalaisten yritysten menestystä globaaleilla markkinoilla. Vaikka englanti onkin tärkeä kieli hallita, meidän ei tulisi unohtaa myös muiden kielten opiskelua: onhan maailmassa edelleen miljardeja ihmisiä, jotka eivät osaa englannin kieltä.

Nissilän ja Tikkasen artikkelissa kerrotaan, että kielten opetuksen taso etenkin ala-asteen ensimmäisten vuosien aikana on hyvin vaihtelevaa. Oman kokemukseni mukaan opetuksen laatu vaihtelee kuitenkin valitettavan paljon opiskelijoiden iästä riippumatta, sillä sain

peruskoulussa käydä hyvin eritasoisten opettajien espanjantunneilla. Mielestäni Suomessa kielenopettajilta tulisi vaatia aina yhtä kovaa ammattitaitoa riippumatta siitä, minkä ikäisiä oppilaita ja mitä kieltä he opettavat. Näin varmistetaan, että kaikki kieliä opiskelevat ihmiset saavat mahdollisimman laadukasta opetusta ja heidän opiskelumotivaationsa säilyy. Tämän myötä suomalaisten kielitaito monipuolistuu ja yhteiskuntamme saa siitä mahdollisimman paljon hyötyä.

Kaiken kaikkiaan laaja kielitaito mahdollistaa siis keskustelun erilaisten ihmisten kanssa, oman maailmankuvan avartamisen, eri maiden kulttuurien ymmärtämisen sekä monien muiden hyödyllisten taitojen oppimisen. Tämän vuoksi kielitaidon merkitystä ei tulisi koskaan aliarvioida ja kielten opiskelua tulisi suositella kaikenikäisille. Kielen opiskelussa pyritään liian usein kielen täydelliseen osaamiseen, vaikka osa kielitaidon hyödyistä tulee esille jo kielen alkeiden oppimisen jälkeen. "Vähäiseltäkin vaikuttava kielitaito on osaamista ja toimii pohjana uuden oppimiselle. Olemme kaikki ikuisia kielenoppijoita, joilla on lupa oppia ja unohtaa, yrittää uudelleen, sekoittaa kieliä ja leikkiä niillä", kiteyttää Martin artikkelissaan.

Jos omat lapseni siis koskaan tulevat kysymään minulta, tulisiko heidän aloittaa uuden kielen opiskelu, aion vastata toisin kuin omat vanhempani. Kielitaidon laajentaminen on aina vaivan arvoista, sillä laaja kielitaito avaa monenlaisia mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti ympäröivään maailmaan ja sen ilmiöihin. Kielen opiskelu ei lisää ainoastaan kielen osaamista vaan myös mielenkiintoa ja ymmärrystä muita ihmisiä, kulttuureja ja maailmaa kohtaan. Tämä on mielestäni laajan kielitaidon tärkein anti.

Teemu Perätalo

Aika miettiä muita – suomen kieli voi hyvin

Suomen kielen tulevaisuus on tasaisin väliajoin puheenaiheena mediassa. Pahimmat pelotelijat puhuvat suomen kielen kuihtumisesta ja valittavat siitä, että englantia käytetään yhä enemmän. Onko tällaiseen puheeseen kuitenkaan syytä? Olisiko jo aika lopettaa valittaminen suomen kielen muuttumisesta ja siirtää katseet pienempiin kieliin, jotka kamppailevat säilyäkseen hengissä?

Ajatus, että suomen kieli kuihtuu ja että siitä pitää olla huolissaan, ei ole uusi. Suomen kielen lautakunnan Kotimaisten kielten keskuksen verkkosivuilla 26.10.2018 julkaisemassa kannanotossa "Suomi tarvitsee pikaisesti kansallisen kielipoliittisen ohjelman" väitetään, että suomen ja ruotsin kielen käyttöala on kaventunut merkittävästi ja että tämä voi pahimmillaan johtaa suomen kielen katoamiseen. Pelko suomen kielen katoamisesta on luonnollista, sillä kieltä käytetään joka päivä. Ei kuitenkaan ole välttämättä syytä, siihen, että pelätään suomen kielen katoavan ainakaan lähitulevaisuudessa, sillä kuten kannanotossakin todetaan, tällä hetkellä suomi kuuluu puhujamäärältään maailman suurimpien kielten joukkoon.

Elinvoimaisuuteen vaikuttavista asioista tärkeimpiä ovat kielen puhujien määrä ja se, onko kieli jonkun valtion kansalliskieli. Jos kieli on kansalliskieli, kielellä tarjotaan palveluita ja koulutusta. Suomen kieli on Suomen kansalliskieli, ja suomea puhuvien määrä lasketaan miljoonissa. Lisäksi se, onko kielellä tarjolla koulutusta ja kirjallisuutta kertoo siitä, millaiset mahdollisuudet kielellä on pysyä hengissä. Jos kouluja ei pysty käymään omalla äidinkielellään, kielitaito todennäköisesti vähitellen rapistuu, jolloin myös kielen mahdollisuus säilyä pienenee. Suomessa koulutus on pääosin suomenkielistä ja uutta suomenkielistä kirjallisuutta julkaistaan vuosittain valtava määrä.

Suomen kielen pelätään silti katoavan. Pelko tuntuu johtuvan erityisesti siitä, että pelätään suomen kielen jäävän muiden kielten alle. Englannin kielen jatkuvasti kasvava vaikutus muihin kieliin pelottaa monia: esimerkiksi englannista tulleet lainasanat herättävät paljon tunteita. Oma isäni jaksaa aina sanaa "pränkki" käyttäessäni muistuttaa, että suomen kielen sana "pila" sopisi aivan yhtä hyvin sen tilalle. Lainasanoja on kuitenkin ollut aina. Esimerkiksi sana "tuoli" pohjautuu ruotsin kielen sanaa "stol", mitä harva ajattelee sanaa käyttäessään. Voidaan myös ajatella, että lainasanojen syntyminen kertoo kielen elinvoimaisuudesta, sillä kielen kehitys kertoo aina siitä, että kieli on vielä elossa.

On kuitenkin totta, että Englanti vie tilaa suomelta, kuten myös muilta kieliltä. Esimerkiksi markkinoinnissa hyödynnetään englannin kieltä paljon. Mainoksissa puhutaan Englantia kansainvälisen vaikutelman luomiseksi ja muutenkin yritysmaailmassa käytetään Englantia paljon. Myös yliopistoissa osa opetuksesta ja kurssimateriaalista on englanniksi, vaikka

opiskelisi suomenkielisessä koulutusohjelmassa. Tästä saa olla huolissaan, kunhan muistaa, että kaiken kaikkiaan suomen kieli kuitenkin voi varsin hyvin ja sen tulevaisuus näyttää melko valoisaalta.

Jatkuvan suomen kielen katoamisesta huolestumisen sijaan olisikin syytä olla huolissaan pienistä kielistä, jotka eivät ole minkään valtion kansalliskieliä ja joilla on vain vähän puhujia. Puhujien vähäisen määrän vuoksi näiden kielten puhujien on vaikeampi vaikuttaa oman kielensä asemaan ja sitä kautta kielen säilymiseen. Arvellaankin, että monet pienet kielet katoavat tulevaisuudessa. Kuten Riho Grünthal toteaa Juha Merimaan kirjoittamassa artikkelissa "Mitä tapahtuu maailman pienille kielille?", joka on julkaistu Yliopisto-lehdessä 12.6.2018, kielet ovat tärkeä osa kulttuuriperintöä, minkä vuoksi kielten katoaminen on surullista. Isompien kielten puhujien pitäisikin huolestua pienemmistä kielistä ja auttaa niitä säilymään, sillä me päätämme myös niiden asioista. Merimaan artikkelissa Annika Pasanen toteaa: "Kyse on vallasta. Pienet kielet ovat vähemmistöjen kieliä. Niitä ei pidetä tärkeinä. Ja koska valtaväestö ei opiskele vähemmistön kieltä, sitä ei voi käyttää kuin kotona."

Suomessakin on monia vähemmistökieliä, joita puhuvat eivät pysty käymään kouluja äidinkiellellään. Näiden kielten puhujat joutuvat opettelemaan suomea pystyäkseen elää täällä. Samaa aikaa kun suomalaiset pelkäävät kielensä epätodennäköistä katomista, Suomessa on kieliä, joiden tulevaisuus näyttää paljon synkemmältä. Aktiivisella auttamisella olisi kuitenkin mahdollista saada säilytettyä myös nämä kielet. Yliopisto-lehden artikkelissa kerrotaan, että yhteiskunnan avulla inarinsaame on elpynyt parin perheen käyttämästä kielestä jo 400 puhujan kieleksi.

Pienempien kielten auttaminen tarkoittaakin juuri sitä, että kannetaan huolta myös niistä oman kielen lisäksi. Esimerkiksi Suomessa voitaisiin parantaa vähemmistökieliin suhtautumista monella tavalla. Yhteiskunta voisi tarjota koulutusta ja muita palveluita näillä kielillä. Merimaan artikkelin mukaan inarinsaamen elvytyksessä esimerkiksi päiväkotia, jossa puhutaan saamea on ollut olennaisessa osassa. Yhteiskunnallisten päätösten lisäksi jokainen voi vaikuttaa vähemmistökielten asemaan myös itse. Suomenkin historiasta tuttu kielen perusteella syrjiminen tuskin auttaa kieliä säilymään, mutta jos päinvastoin suhtautuu vähemmistökielten puhujiin myönteisesti, näitä kieliä puhuvat rohkaistuisivat ehkä käyttämään kieliään. Ainakaan vähemmistökielten puhujat eivät joutuisi häpeämään kieliään, jolloin kielen mahdollisuudet säilyä kasvaisivat.

Pienemmistä kielistä huolehtiminen ei kuitenkaan tarkoita, että suomen kielestä pitäisi luopua ja etteikö suomen kielestä saisi olla huolissaan. Missään tapauksessa ei saa pitää itsestään selvyytenä sitä, että koska suomi on nyt elinvoimainen kieli, se tulee aina olemaan elinvoimainen. Kuten Lari Kotilainen toteaa Suomen Kuvalehden verkkosivuilla 27.11.2020 julkaistussa kolumnissa "Hyvä ylioppilas", kieli pysyy hengissä vain, jos sitä arvostetaan ja käytetään. Arvostus on edellytys kielen hengissä pysymiselle, sillä kun arvostus lakkaa, loppuu myös kielen käyttö. Kuka haluaisi puhua kieltä, jota halveksii tai jota muut halveksivat? Tämän vuoksi on tärkeää, että suomen kielen arvostamisen lisäksi luodaan myös muille mahdollisuus arvostaa omaa kieltään ja käyttää sitä. Luomalla ilmapiiri, jossa kaikki kielet ovat hyväksyttäviä ja kaikkien kielten puhujat pystyvät arvostamaan omaa kieltään, autetaan niin itseä kuin muita säilyttämään kielensä tulevaisuudessakin.

Suomen kieli voi hyvin nyt ja todennäköisesti myös tulevaisuudessa. Sillä on paljon puhujia, eikä englantikaan juuri uhkaa sitä. Päinvastoin, esimerkiksi englannin kielestä otetut lainasanat vain kehittävät kieltä eteenpäin ja kertovat kielen elinvoimaisuudesta. Onkin aika lopettaa suomen kielen rapistumisesta voivottelu ja kohdistaa katse myös muihin kieliin. Olemme vastuussa niin oman kielemme kuin vähemmistökielten tulevaisuudesta.

Lotta Heikkilä

Antaa kaikkien kielen kukkia

Puhuttua kieltä on ollut olemassa niin pitkään, kun on ollut puhetaitoisia nykyihmisiä. Sitä aikaisemminkin eläimet osasivat viestiä erilaisilla äännähdyksillä ja merkeillä: laumaeläimet viestivät muille vaarasta tietynlaisilla huudahduksilla, tai saattoivat pelotella toisia lajitovereitaan karjahduksilla. Ihmisten ominainen hengityselinistö ja äänihuulet kuitenkin mahdollistivat monimutkaisemman puheen kehityksen, mikä auttoi meitä nousemaan muun eläinlajiston seasta maapallon hallitsijoiksi. Huomattavasti myöhemmin ihmiset keksivät viestiä erilaisten äänneiden lisäksi myös visuaalisilla merkeillä, ja puhutun kielen rinnalle nousi kirjoitettu kieli. Sekä puhuttu että kirjoitettu kieli ovat muuttuneet kuitenkin näiden tuhansien vuosien varrella huomattavasti: emme käytä kirjoittamiseen enää sumerilaista nuolenpääkirjoitusta eikä kukaan nykyään elävä ymmärtäisi yli 10 000 vuotta sitten eläneen metsästäjä-keräilijä-yhteisön puheesta paljoa. Tuhansien vuosien saatossa kielet ovat siis kehittyneet alun äänneistä nykymuotoonsa ja maailmassa on nykyään erilaisia kieliä tuhansia.

Maailman tuhansia kieliä tuntuu uhkaavan kuitenkin sama vaara: globalisoituminen. Suomen kielen lautakunnan kotimaisten kielten keskuksen verkkosivuilla 26.10.2018 julkaistu kannanotto "Suomi tarvitsee pikaisesti kansallisen kielipoliittisen ohjelman" käsittelee Suomen kansalliskieliin suomeen ja ruotsiin kohdistuvaa vaaraa. Kannanotossa vedotaan Suomen valtiota asettamaan kansallista kielipoliittista ohjelmaa, joka ottaisi kantaa esimerkiksi kansalliskielten käyttöalan kaventumiseen ja yleiskielen hallinnan heikkenemiseen. Kannanotto käsittelee myös englannin kielen yleistymistä ja sen vaikutusta suomalaisiin kieliin. Muuttuvassa kansainvälistyneessä maailmassa lähestulkoon kaikilla elämänalueilla törmää englantiin. Ongelmaksi se nousee silloin, kun Englanti vie muiden kielten käyttöalaa: kannanoton mukaan Suomessa lähestytään tilannetta, jossa pitää tehdä päätös äidinkielestä kiinni pitämisestä tai sen vähittäisestä luopumisesta joillakin elämän osa-alueilla, mutta lopulta yhä kattavammin. Uhkaako Englannin kieli siis Suomen ja Ruotsin kieliä?

Raamatun vanhasta testamentista löytyy tarina Baabelin tornista. Tarinan mukaan kauan aikaa sitten kaikki ihmiset puhuivat samaa kieltä. Nämä samaa kieltä puhuvat ihmiset keksivät tehdä yhteistyötä ja alkoivat rakentamaan massiivista Baabelin tornia. Jumala kuitenkin suuttui tästä projektista, sillä torni nousi liian lähelle taivasta. Suuttunut Jumala päätti rangaista ihmiskuntaa: hän hajotti ihmisten yhteisen kielen lukuisiksi eri kieliksi, jotta he eivät voisi tehdä samanlaista "Jumalaa pilkkaavaa" projektia enää uudestaan. Tarina selittää tietenkin myytillä ihmisten kielten eriytymistä, mutta eri suunnalta tarkasteltuna se voi opettaa ihan toista: yhteistyö saavutetaan yhteisellä kommunikaatiotavalla. Englannin kieli saattaa olla hyvinkin matkalla täksi koko maailman yhteiseksi kieleksi, jonka avulla voidaan saavuttaa suuria yhteistöitä. Suomessakin monien työpaikkojen työkieleksi on vakiintunut eng-

lanti, sillä se saattaa olla ainoa kieli, jota kaikki työntekijät osaavat. Suomen- ja ruotsinkielisilläkin työpaikoilla englanti näkyy monesti esimerkiksi tietojärjestelmissä ja kommunikaatiossa työpaikan ulkopuolelle. Itsekin olen ollut kesätöissä bangladeshilaisessa ravintolassa, jossa suurin osa työntekijöistä ei osannut suomea. Vaikka kukaan ei puhunut äidinkielenään englantia, oli se silti ainoa kieli, jolla kommunikaatio toimi, joten työpaikalla puhuttiin englantia.

Englannin kielen liiallisesta käytöstä voi muodostua kuitenkin ongelma, jos se heikentää muiden kielten asemaa. Suomen kielen lautakunnan kannanotossa kerrotaan, miten Suomessa ei nykyään monessa paikassa saa asiakaspalvelua muulla kielellä kuin englanniksi, verkkopalveluista puhumattakaan. Tämä eriarvoistaa suomalaisia: etenkin vanhempien ihmisten englannin kielen taidot saattavat olla heikolla tasolla tai täysin olemattomat. Vanhempi väestö meinaa myös jäädä muutenkin internetin palveluiden ulkopuolelle eikä asiaa ainakaan auta, että palveluiden käyttäminen vaatii välttämättä englannin taitamista. Miten kieli ja kielten käyttäminen on muuttunut niin paljon vain muutamassa vuosikymmenessä, että se voi aiheuttaa monille jo ongelmia?

Jyväskylän yliopiston kielten laitoksen emeritaprofessori Maisa Martin kirjoittaa Kieliverkoston verkkolehdeissä 12.10.2016 julkaistussa artikkelissaan "Monikielisyys muutoksessa" vieraiden kielten osaamisen ja käytön muutoksesta Suomessa. "Monikielisyys on aina ollut normaalia suuressa osassa maailmaa, mutta Suomessa yksikielisyys on pitkään ollut normi", Martin kertoo. Kuitenkin Suomen kansainvälistyminen esimerkiksi maahanmuuton ja maastamuuton seurauksena on muuttanut monikielisyyden käsitettä Suomessa runsaasti, ja nykyään kaikki kohtaavat monikielisyyttä päivittäin ja joutuvat miettimään siihen liittyviä kysymyksiä. Martin mainitsee yhdeksi esimerkiksi kysymyksen: "Voinko työllistää yritykseeni maahanmuuttajan, vaikka hänen puheestaan kuuluu vieras korostus?" Mielestäni tähän kysymykseen voisi liittää: "Voinko työllistää yritykseeni maahanmuuttajan, vaikka hän ei osaa ollenkaan suomea?"

Moni saattaisi mieltää suomen kansalliskielten heikkenemisen monikielisyyden aiheuttamaksi ongelmaksi. Kuitenkin hyvässä monikielisessä yhteiskunnassa suomen, ruotsin ja englannin pitäisi pystyä yhteiselämään kouluissa, työpaikoilla ja arkielämässä. Ratkaisu monikielisyyden ongelmiin saattaa siis löytyä monikielisyydestä. Martin kertoo artikkelissaan myös siitä, miten akateemisen maailman ja tutkijoiden käsite monikielisyydestä on joutunut muuttamaan vastaamaan nyky maailmaa. Esimerkiksi koulumaailmassa on totuttu jakamaan kielenopetus äidinkielen ja vieraisiin kieliin, jotka ovat täysin omia oppiaineitansa omine luokkineen ja opettajineen. Kuitenkin kielten oppiminen tapahtuu Martinin mukaan myös monella muulla tavalla: etenkin opetuskielen oppimisesta iso osa tapahtuu muiden oppiaineiden tunneilla. Kuten kouluissa, myös myöhemmässä elämässä kielten oppimista

tapahtuu eniten vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa, eikä ihmisen oppiminen lakkaa lapsuudessa. Aikuisenakin kieltä voi siis oppia vaikka siellä työpaikalla, missä tarvitaan kieltä, jota ei osaa vielä niin hyvin - oli se sitten suomi, ruotsi tai englanti.

Ihmisen käyttämä kieli on kehittynyt alun perinkin tarpeesta kommunikointiin, siis ajatusten välittämisestä lajitovereille. Kielen avulla olemme tehneet yhteistyötä jo tuhansia vuosia, ja nykyinen kansainvälisempi maailma on luonut uusia mahdollisuuksia laajentaa tätä yhteistyötä, eikä tätä mahdollisuutta kannata jättää välistä. Kun yhteiskunta muuttuu, kieli ja sen käyttäminen muuttuvat väistämättä sen mukana. Antaa siis kaikkien kielten kukkia.

Aarni Mikkola

Riittääkö suomi tai englantia?

Viestittelin muutama viikko sitten Tinderissä Dominikaanisesta tasavallasta kotoisin olevan tytön kanssa. Hän kehui espanjan kielen taitoani ja kysyi, mitä muita kieliä puhun. Kun myönsin osaavani kankean espanjani lisäksi suomea, englantia ja kohtuullisesti ruotsiakin, sain vastaukseksi hämmästyneitä emojiä – hän osasi vain espanjaa ja vähän englantia. Lähetin puolestani virtuaalisen naurahduksen ja sanoin, ettei suomen kielellä tee maailmalla mitään.

Hyvän englannin kielen taidon merkitystä on sen sijaan tähdennetty koko koulu-urani ajan. Globaalistuvassa maailmassa kyky ymmärtää eri puolilla eläviä ihmisiä korostuu ja englannin kieli onkin jo pitkään ollut kansainvälisen kaupan ja politiikan käyttökieli, ja tulevien vuosien ja vuosikymmenien aikana selvinnee, saako kiina samanlaisen aseman. Uskon, että yhteinen kieli antaa mahdollisuuden puuttua maailmanlaajuisiin ongelmiin, kuten ilmastonmuutokseen, pakolaisuuteen ja nyt myös Ukrainan sotaan. Jos suurin osa maailman ihmisistä osaisi samaa kieltä, voisimmeko idealistisesti ajatellen toimia siten, että kaikkien etu tulisi huomioitua?

Toisaalta kun kansainvälisen vuorovaikutus vakiintuu vain harvoille ja valituille kielille, vaarantuu äidinkielen asema ympäri maailmaa. Suomen kirjakielen isän Mikael Agricolan, 1800-luvun kansallisromantikkojen ja Suomen itsenäistymisen ansiosta suomen kieli saatiin vakiinnutettua käyttökieleksi niin taiteessa, politiikassa kuin koulutuksessakin. Kotimaisten kielten keskuksen verkkosivuilla 26.10.2018 julkaistussa kannanotossa ”Suomi tarvitsee pikaisesti kansallisen kielipoliittisen ohjelman” vaaditaan Suomen valtiota ryhtymään toimiin kansalliskielten suomen ja ruotsin elinvoiman ja aseman turvaamiseksi. Vaikka suomi kuuluu puhujamääriltään maailman suurimpien kielten joukkoon, ollaan kannanotossa huolissaan englannin aseman vakiintumisesta myös suomalaisiin yrityksiin ja virastoihin. Englantiin siirtyminen paitsi uhkaa suomen asemaa tieteen kielenä, myös asettaa suomalaiset eriarvoiseen asemaan yksityisten ja julkisten palveluiden asiakkaina. Ruotsin asemaa pidetään kannanotossa vielä hatarampana.

Miksi annamme kansalliskielten aseman horjua? Käsitykseni mukaan me suomea puhuvat olemme melko ylpeitä kielestämme, ja olen itsekin ylistänyt kiellemme hienoutta ulkomaalaisille kavereilleni. Äidinkieli on myös tärkeä ajattelun väline ja kehityspsykologiassa ajatellaan nykyään, että leikki-ikäisen ajattelu ja toiminnanohjaus kehittyy lapsen ollessa sanallisessa vuorovaikutuksessa läheistensä kanssa. Lukiolaisena äidinkielen hallinta taas mahdollistaa psykologian käsitteiden opiskelun ja vieraiden kieltenkin hallinnan. Yliopistossa englannin kielen merkitys opiskeluissa kuitenkin lisääntyy, ja varsinkin tutkimustyössä joudutaan joustamaan kansainvälisyyden nimissä. Asiantuntemusta vaativa työ

onnistuu silti parhaiten äidinkielellä, ja Kotimaisten kielten keskuksen kannanotossa uskotaankin vieraan kielen käytön vaikeuttavan huippusuoritusten syntymistä. Kielen aseman vakiinnuttaminen on vaatinut tietoista työtä, ja sitä vaaditaan edelleen aseman ylläpitämiseksi.

Olen jo nuorena oppinut arvostamaan suomen kielen taitoa ja toivon, että Suomessa löydetään keinoja ylläpitää kansalliskielten asemaa. Uskon kuitenkin myös siihen, että tulevaisuudessa laajaa kielitaitoa odotetaan niin opiskeluissa kuin töissäkin. Olen aina ollut kiinnostunut kielistä ja halusin aloittaa espanjan opiskelun jo ala-asteella, mutta en saanut siihen silloin mahdollisuutta. Opettaja-lehden verkkosivuilla 28.1.2021 julkaistusta Maija-Leena Nissilän ja Tiina Tikkasen artikkelista "Kielenopetus kuihtuu – Mikä neuvoksi?" selviääkin, että vain pieni osa suomalaisista valitsee opiskeltavaksi vieraita kieliä ja että koululaiset ovat kielivalinnan edessä eriarvoisessa asemassa asuinpaikastaan riippuen. Suomen kieltenopettajien liiton puheenjohtajan Outi Vilkun mukaan Suomessa virheellisesti ajatellaan, että englannin taito riittää, vaikka suomen elinkeinoelämässä tarvitaan monenlaista kielitaitoa, kuten johtaja Riikka Heikinheimo Elinkeinoelämän keskusliitosta muistuttaa. Suomalainen yhteiskunta on siis toisaalta alkanut viljelemään englantia kansalliskielten kustannuksella, mutta monikielisyyden merkitystä ei vielä ole ymmärretty.

Opettaja-lehden artikkeli antaa ymmärtää, ettei laajaa kielitaitoa arvosteta Suomessa tarpeeksi. Pääsin itse lopulta opiskelemaan espanjaa lukiossa, ja kurssien aikana todistusvalintauudistuksen vaikutus kielten valitsemiseen tuli selväksi. Jo opiskelujen alussa opettajani valitteli, kuinka pisterajojen tuijotus on johtanut siihen, että lyhyitä kieliä ei lukiossa aloiteta, koska niistä saa todistusvalinnassa vain vähän pisteitä. Tuolloin meitä kurssilaisia oli vielä lähes kolmekymmentä. Viimeisellä kurssilla olin yksi kolmesta opiskelijasta ja ainoa, joka osallistui aineen ylioppilaskirjoituksiin. Suomalaiset koululaiset puhuvat myös kielteisesti pakkoruotsista. Kielet antavat elämään paljon muutakin kuin ikäviä kielioppisääntöjä tai pisteitä yliopistoon haettaessa. Kielten opiskelu mahdollistaa muiden kulttuurien ymmärtämisen ja sen, että koronan väistyttyä saan Fuengirolassa tilattua edes limsan allasbaarista. Aivojen terveydelle ja mielen virkeydelle opiskelu on myös erittäin hyödyllistä.

Monikielisyyden merkityksen ymmärtäminen on tärkeää myös laajemmin tulevaisuuden monikulttuurisen Suomen yhtenäisyydelle. Suomeen on saapunut vuosikymmenten aikana paljon sekä työperäisiä että pakolaisasemassa olevia maahanmuuttajia ja seuraava pakolaisaalto lienee tulossa Ukrainan sodan seurauksena. Kotimaisten kielten keskuksen kannanotossa korostetaankin myös suomen ja ruotsin sekä maahanmuuttajien äidinkielen opetusta osana kotouttamista, sillä kansalliskielen osaaminen on tärkeä osa yhteiskuntaan sopeutumista. Tilanne on kuitenkin mielestäni ristiriitainen, koska erityisesti aikuisten maahanmuuttajien on vaikea saada otetta opiskelusta tai työelämästä, kun riittävänä pidetty

suomen tai ruotsin kielen taito uupuu. Jos työskenteleminen tai opiskeleminen englanniksi olisi tavallisempaa, useammalla olisi ehkä mahdollisuus päästä ansiotuloihin kiinni.

Toisaalta tällöin englannilla pärjääminen voi edelleen hidastaa suomen tai ruotsin oppimista ja näin kotoutumista. Kuten aiemmin todettu, äidinkieli on tärkeää ajattelulle ja oppimiselle, mikä pitäisi ottaa paremmin huomioon myös kotouttamisessa. Keskustelin hiljattain maahanmuuttajien parissa työskentelevän tuttavan kanssa, joka kertoi, kuinka eräälle asiakkaalle oli järjestetty kurdinkielinen tulkki, vaikka maahanmuuttaja ei kurdia puhunutkaan. Kotimaisten kielten keskuksen kannanotossa ehdotetaankin, että myös maahanmuuttajien äidinkielen opetuksen tulisi olla suunnitelmallisempaa. Ehkäpä maahanmuuttajat voisivat mahdollisuuksien mukaan opetella suomea omalla äidinkielellään.

En ajattelekaan, että tavoitteena olisi yhteiskunta, jossa kieliä opeteltaisiin ainoastaan sen mukaan, mikä on taloudellisesti hyödyllisintä. Kansalliskielten asema täytyy turvata, mutta ajattelen, että tämän lisäksi olisi tärkeää parantaa suurten kielivähemmistöjen asemaa Suomessa. Vuorovaikutuksessahan tärkeää on toisen ymmärtäminen, joten ehkäpä meitä valta-kielen puhujia voitaisiin kannustaa opiskelemaan esimerkiksi venäjää, viroa tai somalia, jotta voisimme paremmin ymmärtää erilaisia suomalaisia. Tulen aina vaalimaan Suomen kielen taitoani, mutta ehkä tulevaisuudessa voin Tinderissä kertoa osaavani jo viittä kieltä.

Lilja Oikarinen